

מתיב רבא: תנן במסכת פרה: הזוג והעינבל נחשבים חיבור להיות לכלי אחד, שאם נטמא אחד מהן נטמא גם השני.

ומשמע במשנה שהם נחשבים מחוברים

שאם ניטל אחד מהם הכלי הוא כלי חסר (47).
וכי תימא שחיבור האמור במשנה הכי קאמר: אף על גב דלא מחבר כמאן דמחבר דמי, שאף אם נפרדו לא התבטלו מידי תורת

את החיבור בכלל שהרי יש לכל חלק שם לעצמו.

47. רש"י. והיינו שכונת המשנה לומר שהם "חיבור" כשהם ביחד, ואם יתפרקו יחשב שנשבר הכלי. והתוספות והראשונים פירשו ש"חיבור" היינו לענין קבלת טומאה שאם נטמא חלק אחד וחזר וחיבר אליו את החלק השני הוא נטמא על ידי שהכל נעשה כלי אחד. וקושיית הגמרא היא שלמדנו מכאן שרק כשהם מחוברים הם נעשים כלי אחד לענין טומאה. וראה להלן. ותמה החזון איש על פירוש התוספות [כלים טז, ג] הרי גם בלי שהזוג והעינבל "חיבור" צריך להיות חלק אחד טמא כשיחברו לכלי טמא, שהרי שנינו משנה בכלים פרק יח [ז, ח] שאם חיבר דבר [חיצוני] לכלי טמא הוא נטמא כמו הכלי? ותירץ, שהחידוש כאן [לפי תוספות] שאם נטמא הזוג לבד וחיבר אליו את העינבל הוא נטמא ואף אם הם יתפרקו שוב — העינבל ישאר טמא, אבל כשמחבר דבר נפרד לכלי טמא כשהם מחוברים הכל טמא ואם יתפרק החיבור ישוב החלק הטהור לטהרתו.

והוסיף החזון איש חידוש גדול: ואפשר שזוג ועינבל יש ב"חיבור" שלהם חידוש שאם הזה הזאה על אחד מהם וחיבר אליו את השני הוא נטהר עימו, וכודאי שחידוש זה שייך רק בזוג ועינבל ולא בכל חיבור לכלי שהזו עליו. ובאמת ברמב"ן כאן מפורש חילוקו וחידושו של החזון איש, בין חיבור של זוג ועינבל לחיבור של שני כלים אחרים [לגבי הזאה].

אינו כלי בכלל, אבל הגמרא כאן מדברת על כלי שדרכו להיות מחובר באופן קבוע אלא שקרה שהוא התפרק ואם ניתן בקלות לתקנו הוא נחשב ככלי שלם. והרמב"ם למד את הדין הזה ממשנה בכלים לפי פירושו במשניות.

ובחידושי רבנו חיים הלוי מבאר לפי חידושו [הנ"ל] שיש שני דינים בקבלת טומאה בכלים, א. שיהא נחשב כלי ב. שיהא ראוי לשימוש ויהיה כלי מעשה. וטובר הרמב"ם שלענין להחשב כלי הקובע הוא אם יש לכל חלק שם בפני עצמו כמבואר בדבריו פרק ט ולמד זאת ממשנה בכלים לפי פירושו [והראב"ד חולק עליו גם שם], ובאופן שלכל חלק אין שם לעצמו כמו בחלקי החצוצרה וכדי שיהא לה שם וצורת כלי צריך את חיבור החלקים יחד, לכן צריך חיבור טוב וראוי על ידי אומן כדי שהחיבור יעשה אותו לכלי, ואם כולם יכולים לפרק ולחברו אין חיבור כזה יוצר כלי לקבלת טומאה.

אבל בכלי המורכב משני חלקים, שלכל אחד מהם יש שם לעצמו כמו זוג ועינבל שבסוגיא כאן, הם נחשבים כלי אפילו כשהם מפורקים, אלא שהגמרא שאלה מדוע הזוג לעצמו נחשב כלי מעשה, ועל זה אמרין שהסברא היא להיפך, שאם בקלות [גם הדיוט] יכול להחזירם ולחברם ביחד הזוג נחשב שיש בו שימוש שיכול להשתמש בו בקלות [על ידי חיבורו לעינבל], אבל אם צריך אומן להחזירו אין הזוג לעצמו נחשב ראוי לשימוש ואינו כלי מעשה. וכשהם מחוברים בודאי שהם מקבלים טומאה שהרי הוא ראוי לשימוש, וכדי להחשב כלי אין צריך